

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRATKÉ CLANKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

08251\00

9395458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

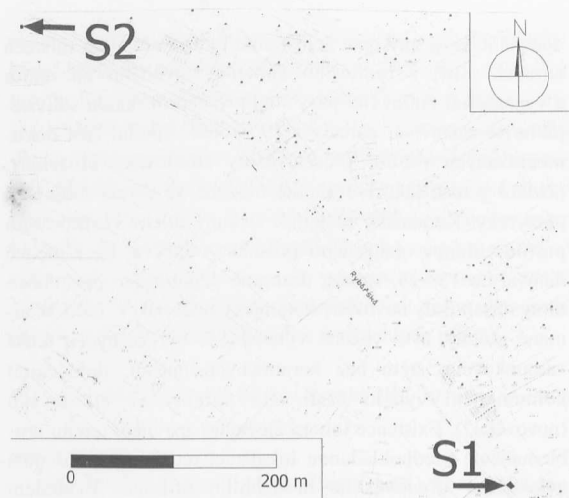
ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

Obr. 32. Opava, Rybářská ulice, p.p.č. 2924. Lokalizace dokumentovaných profilů v katastrální mapě. Opava, Rybářská ulice, Parzellenummer 2924. Lokalisierung der Suchschnitte im Katasterplan.

to vrstev zapuštěna (datování upřesní připravovaná dendrochronologie).

Podobná stratigrafická situace, kterou reprezentoval profil složený z recentních planýrek a naplavenin, byla dohledem opakovaně zaznamenána v celé délce Rybářské ulice. Teprve v místě ústí ulice U trojice do Rybářské ulice výkop znovu narušil dřevěné konstrukce. I zde bylo zjištěno, že konstrukce sestávající z trámů a fošen byla zahloblena do novověkých povodňových vrstev. Podobně jako v případě první dřevěné konstrukce nebyla ani zde možná přesná funkční interpretace, s velkou mírou pravděpodobnosti se ale jednalo o zařízení určené k chovu a odchovu ryb či škeblí. Při bázi jedné z vrstev výplně se totiž nacházely koncentrace jejich ulit. Konstrukce ovšem mohly sloužit i jiným vodohospodářským účelům.

František Kolář, Michal Zezula, NPÚ, ú. o. p. Ostrava

Resumé

Opava (Kat. Opava-Předměstí, Bez. Opava). Rybářská Gasse. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

OPAVA (k. ú. Předměstí, okr. Opava)

Hradecká ulice, parcela č. 3024/4. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

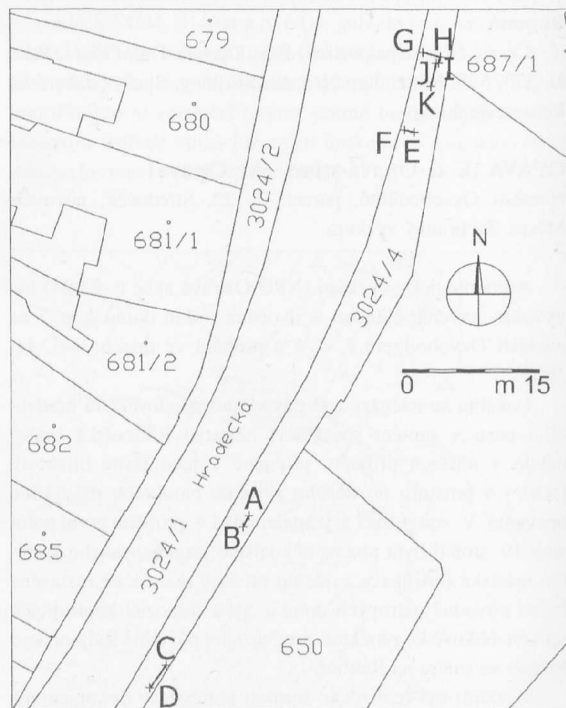
Záchranný výzkum (NPÚ Ostrava akce č. 57/04) byl vyvolán rekonstrukcí NTL plynovodu a přípojek v prostoru Hradecké ulice a náměstí Svobody. Dokumentována byla situace celkem na 4 profilech, ve všech případech situovaných v okrajové východní části dnešní komunikace. Na profilu G–L, nacházejícím se v severní části ulice, byl identifikován do povrchu půdního typu zahlobený objekt s rovným dnem a téměř kolmými stěnami, doplněný sloupovou jámou, hloubenou z téže úrovně povrchu. Z výplně objektu pochází nepočtené keramické zlomky rámcově datovatelné do 2. pol.

13.–14. století. Středověké keramické nálezy se podařilo získat i z vrstev, které již zaplněný objekt překryly. Svrchní část stratigrafie profilu byla tvořena recentními uloženinami. Na profilech A–B a C–D byla dokumentována souvrství tvořená splachovými vrstvami a planýrkami, které byly opakovaně zpevněny štěty. Na základě datování keramických nálezů, získaných vzorkováním uvedených vrstev, je možné v těchto místech předpokládat nejstarší zpevnění povrchu štětem nejdříve v pozdním středověku.

Výsledky archeologického výzkumu tak pravděpodobně potvrzují předpoklad, že trasa důležité komunikace směřující k Hradci nad Moravicí byla do těchto míst přeložena teprve v závěru středověku, předtím procházela dnešní Otickou ulicí. Tak jako předchozí archeologické výzkumy nepotvrdila ani tato archeologická akce existenci osídlení předcházejícího lokaci města, které do prostoru Hradecké ulice situují některé badatele (např. Kuča 2000, 706).

V úseku výkopu s profilem C–D byly v zemině vytženy z výkopu nalezeny dva železné artefakty – torzo sekery a krojidlo pluhu. Ačkoliv datování obou předmětů zůstává díky nálevoým okolnostem nejisté, lze předpokládat, že byly původně uloženy v rámci pozdně středověkého oblázkového štětu, což dokládají oblázky a valouny spolu s jejich otisky, přichycené ke krojidlu korozí.

Náměstí Republiky, parcela č. 379/4. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Obr. 33. Opava, Hradecká ulice, p.p.č. 3024/4. Lokalizace dokumentovaných profilů v katastrální mapě. Opava, Hradecká ulice, Parzellenummer 3024/4. Lokalisierung der Suchschnitte im Katasterplan.

Záchranný výzkum (NPÚ Ostrava akce č. 67/04) byl vyvolán novostavbou domu v místě objektu č. p. 1 (Opava-Předměstí), jenž zanikl po roce 1945. Jednalo se o stavbu pocházející ze závěru 19. století, do té doby se zde nacházelo předpolí městského opevnění, na které navazovala zástavba předměstské ulice Na Rybníčku.

Po strojním odstranění stavební suti, která vyplňovala suterén zbořeného domu, byla začištěna jeho podlaha, tvořená ušlapanou vrstvou přemístěného podloží. Níže se nacházel povrch půdního typu, kontaminovaný pravěkými keramickými zlomky (viz kap. Neolit). Středověké etapě osídlení je možné přiřadit pouze jednu jámu v superpozici se starším pravěkým objektem, ze které byl získán keramický okrajový zlomek 1. poloviny 13. století.

Po odtěžení obvodové zdi sklepa, vymezující jižní okraj zkoumané plochy, byl na stěně stavební jámy dokumentován profil, který umožnil poznat charakter vrstev vně suterénu. Bylo zjištěno, že téměř 2,0 m mocné souvrství v nadloží půdního typu je tvořeno novověkými planýrkami s keramickými nálezy 16.–17. století, které snad můžeme spojit s terénními úpravami tohoto prostoru souvisejícími s rozšiřováním městské fortifikace.

Michal Zezula, NPÚ, ú. o. p. Ostrava

Obr. 34. Opava, náměstí Republiky, p.p.č. 379/4. Celkový pohled na zkoumanou plochu od JZ. Opava, náměstí Republiky, Parzellennummer 379/4. Gesamtansicht vom Südwesten auf die Grabungsfläche.

Literatura

- Kuča, K. 2000: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku IV. Praha.
 Šikulová, V. 1972: Záchranné akce v areálu středověké Opavy, Přehled výzkumů 1971, 121–123.
 Šrámek, P. – Gebauer, J. 1990: Náměstí a ulice města Opavy. Historický místopis. Opava.

Resumé

Opava (Kat. Opava-Předměstí, Bez. Opava). Hradecká Strasse. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Opava (Kat. Opava-Předměstí, Bez. Opava). Republiky Platz. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

OSTRAVA (k. ú. Moravská Ostrava, okr. Ostrava)

Ulice 28. října, parcela č. 3589/1. Středověk - novověk (14.–20. století). Město. Záchranný výzkum.

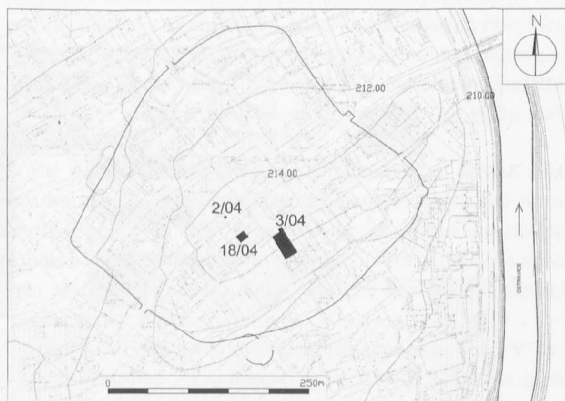
V únoru roku 2004 proběhl v souvislosti s výstavbou kolektoru drobnější záchranný výzkum (NPÚ Ostrava akce č. 2/04) v místě napojení ulice 28. října do jihozápadní strany Masarykova náměstí. Lokalita se nachází na pomezí někdejší ulice Prostřední, rozšířené v letech 1841–1842, a parcely domu č. 62 podle původního číslování; samotný dům byl při rozšíření komunikace zbourán.

V prostoru stavební jámy byla dokumentována dvě odlišná souvrství o mocnosti cca 1,4 m, rozdělená zhruba v polovině recentním výkopem pro inženýrské sítě. Uloženy při bázi obou souvrství vykazovaly charakter hnojištních hlín s vyšším zastoupením rostlinných makrozbytků a obsahovaly keramické zlomky datovatelné na přelom 13. a 14. století.

Marek Kiecoň, NPÚ, ú. o. p. Ostrava

Resumé

Ostrava (Bez. Ostrava). 28. října Strasse. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Obr. 35. Ostrava, k. ú. Moravská Ostrava. Lokalizace archeologických akcí realizovaných v r. 2004 NPÚ – ÚOP v Ostravě. Ostrava, Kat. Moravská Ostrava. Lokalisierung der Grabungen im Jahre 2004.